

Galten Elværk Net A/S - klage fra Århus Amt over krav om elmålere til signal- og vejbelysningsanlæg

Dato: 24.11.2003•Journalnr.: 3/1320-0101-0561

RESUMÉ

1. Århus Amt har klaget til Energitilsynet over, at Galten Elværk Net A/S har stillet krav om, at der skal opsættes målere for alle eksisterende installationer vedrørende amtets signal- og vejbelysningsanlæg.

2. Ifølge Århus Amt har der hidtil kunnet afregnes ud fra et beregnet forbrug. Stort set alle signal- og vejbelysningsanlæg bliver således ifølge amtet beregnet ud fra den installerede effekt og en benyttelsestid, som i visse tilfælde er målt med en timemåler. Ifølge amtet er det vanskeligt at forstå, hvorfor den nye elforsyningslov skulle gøre denne beregningsmetode ubrugelig, og henviser samtidig til, at der ikke er andre af amtets netselskaber, der mener dette.

3. Som Århus Amt læser den nye elforsyningslov, skal netselskaberne måle den elektricitet, der transporteres gennem nettet. Der er imidlertid intet om - hverken i loven eller tilhørende bekendtgørelser - hvordan netselskaberne skal opfylde lovens krav om måling. Det er således ikke ifølge amtet lovkrav om, at dette nødvendigvis kun kan ske ved opsætning af målere.

4. Hvis Galten Elværk Net får medhold i kravet om opsætning af målere, vil det påføre amtet en række anlægsudgifter til etablering af separate målerskabe samt øvrige ændringer i eksisterende anlæg over hele amtet. Hertil kommer en årlig udgift til abonnementsbetaling for hver enkelt måler samt til aflæsning af de mange målere spredt ud over amtet spændende fra små anlæg som et belyst vejskilt i åben land til større sammenhængende anlæg i byerne.

5. Galten Elværk Net har som begrundelse for målerkravet henvist til de relevante bestemmelser om måling i elforsyningsloven. Det drejer sig om lovens § 20, stk. 1, nr. 4, hvorefter bevillingshaverne skal måle levering og aftag af elektricitet i nettet, § 22, stk. 1, nr. 2, hvorefter en netvirksomhed skal måle den elektricitet, der transporteres igennem virksomhedens net, samt § 22, stk. 3, hvorefter netvirksomheden skal forsyne brugere af nettet med de nødvendige oplysninger om måling af elektricitet, der transporteres gennem virksomhedens net.

SEKRETARIATET FOR
ENERGITILSYNET

Carl Jacobsens Vej 35
2500 Valby

Tlf. 4171 5400
post@energitilsynet.dk
www.energitilsynet.dk

6. Det er ikke i lovtæksten angivet, hvordan målingen skal foretages. Efter Galten Elværk Net's opfattelse er det overladt til netvirksomheden at fastsætte måden, der skal måles på, samt hvilket udstyr, der skal anvendes.

7. Når energiforbruget bliver beregnet ud fra den installerede effekt samt en benyttelsestid, vil det ifølge Galten Elværk Net altid blive et gennemsnitsforbrug, da de forskellige anlæg har forskellige brændetider. Andre årsager, der kan medføre ukorrekt afregning kan være, at den tilsluttede effekt eller antallet af brændetimer ændres som følge af, at antallet af tilsluttede lamper eller disses effekt ændres, og at lamper, tænd/slukure, fotoceller mv. bliver defekte.

8. Såfremt amtets elforbrug ikke bliver målt og afregnet korrekt og på samme vilkår som netselskabets øvrige kunder, vil det være disse, der bliver berørt af ukorrekt måling og afregning. Det kan ligeledes forventes, at andre kunder også vil påræbe sig ret til at få forskellige typer elforbrug afregnet efter eksempelvis time-målere i stedet for selskabet KWh-målere.

9. Det følger af elforsyningslovens § 28, stk. 3, nr. 10, at systemansvaret skal udarbejde forskrifter for netvirksomhedernes målinger. Eltra har således - som systemansvarlig i Galten Elværk Net's forsyningsområde - udarbejdet forskrifter med nærmere krav til afregningsmåling samt tekniske krav til måling. Eltra har vurderet, at Galten Elværk Net's målerkrav over Århus Amt er i overensstemmelse med forskrifterne.

10. I denne sag skal tages stilling til, om de af Galten Elværk Net fremsatte krav om opsætning af elmålere i amtets signal- og vejbelysningsanlæg kan stilles med hjemmel i bl.a. bestemmelserne i elforsyningslovens § 22, stk. 1, nr. 2, og § 22, stk. 3. Endvidere skal det vurderes, om kravet er rimeligt, jf. elforsyningslovens § 77, stk. 1, og i overensstemmelse med elforsyningslovens § 6, stk. 3, hvorefter de kollektive elforsyningsvirksomheder skal stille deres ydelser til rådighed for forbrugerne på gennemsigtige, objektive, rimelige og ensartede vilkår.

AFGØRELSE

11. Det meddeles Århus Amt og Galten Elværk Net A/S, at de af Galten Elværk Net A/S fremsatte krav om opsætning af elmålere i amtets signal- og vejbelysningsanlæg ikke på det foreliggende grundlag er urimelige eller i strid med elforsyningsloven, jf. lovens §6, stk. 3, og §77, stk. 1.

SAGSFREMSTILLING

13. I breve af 7. juli og 23. september 2003 har Århus Amt klaget til Energitilsynet over, at Galten Elværk Net A/S har stillet krav om, at der skal opsættes målere for alle eksisterende installationer vedrørende amtets signal- og vejbelysningsanlæg.

14. Århus Amt står uforstående over for kravet fra Galten Elværk Net, der har henvist til, at det følger af elforsyningslovens bestemmelser samt Galten Elværk Net's gældende "Bestemmelser om tilslutning og adgang til benyttelse af det kollektive elnet", at der skal opsættes en måler for hvert forbrugssted/installation til registrering af elforbruget.

15. Ifølge Århus Amt har der hidtil kunnet afregnes ud fra et beregnet forbrug. Stort set alle signal- og vejbelyningsanlæg bliver således ifølge amtet beregnet ud fra den installerede effekt og en benyttelsestid, som i visse tilfælde er målt med en tjemåler. Ifølge amtet er det vanskeligt at forstå, hvorfor den nye elforsyningslov skulle gøre denne beregningsmetode ubrugelig, og henviser samtidig til, at der ikke er andre af amtets netselskaber, der mener dette.

16. Som Århus Amt læser den nye elforsyningslov, skal netselskaberne måle den elektricitet, der transporteres gennem nettet. Der er imidlertid intet om - hverken i loven eller tilhørende bekendtgørelser - hvordan netselskaberne skal opfylde lovens krav om måling. Det er således ikke ifølge amtet lovkrav om, at dette nødvendigvis kun kan ske ved opsætning af målere.

17. At den gældende lovgivning ikke indeholder angivelser af, hvorledes målingen skal foretages, betyder ifølge amtet imidlertid ikke, at der kan sluttes modsætningsvis, nemlig at det fuldt ud er overladt til netselskabet frit at fastsætte metoden for måling og overvælte udgifterne herved på brugerne. Tværtimod finder amtet, at der skal være lovhjemmel til et så økonomisk byrdefuldt indgreb. Heller ikke Erhvervsfremmestyrelsens bek. nr. 54 af 23. januar 1997, hvortil Galten Elværk Net har henvist, indeholder hjemmel til krav om målere. Denne bekendtgørelse omhandler alene kontrol med elmålere i det omfang, der rent faktisk er opsat målere.

18. Ifølge amtet har Galten Elværk Net begrundet sit krav med, at selskabet kun kan overholde loven, hvis der opsættes målere, da selskabet mener, at den nuværende afregning er usikker og bygger på tillid til, at de opgivne effekter er korrekte og installationerne er korrekt vedligeholdte. Af den medsendte korrespondance fremgår, at Århus Amt i starten af 2000 har opsagt aftale med Galten Elværk Net om vedligeholdelse af vejbelysning. Ifølge amtet er det svært at se, hvad der skulle være begrundelsen for, at denne tillid fortsat ikke skulle være til stede. Fra Århus Amt side er her henvist til en lignende sag behandlet af Elprisudvalget i 1996 og 1997, hvor et elselskab, der ikke længere forestod drift og vedligeholdelse af en kommunal vejbelysning, nu krævede opsat målere til afregning. Såfremt det pågældende elselskab fortsat forestod drift og vedligeholdelse, kunne der ske afregning uden målere.

19. Ifølge amtet viser denne afgørelse, at begrundelsen for målerkravet således ikke må være, at selskabet ikke længere varetager vedligeholdelsen. Galten Elværk Net har dog ifølge amtet ikke benyttet denne begrundelse, men har i stedet oplyst, at med overgangen til et nyt edb-system kan selskabet ikke længere beregne forbruget. Århus Amt mener, at dette argument hverken er sagligt eller objektivt.

20. Opsætning af målere i signal- og vejbelyningsanlæg vil være en bekostelig affære for amtet og ikke mindst for kommunerne. Først skal der ske en adskillelse af de amtslige og kommunale anlæg, uden at det går ud over den fælles tænding af anlæggene. Derefter skal der opsættes målere for både amtets og kommunens anlæg. Århus Amt skønner, at det for amtet vil dreje sig om ca. 250 målere, mens antallet i kommunale anlæg forventes at blive væsentlig større.

21. Århus Amt har 114 signalanlæg og ca. 420 vejbelysningsanlæg. Herudover er der ca. 276 hellefyr, D15-tavler eller lignende. I Galten Elværk Net's område har Århus Amt 3 signalanlæg, 46 vejbelysningsanlæg og 16 hellefyr og D15-tavler. Disse anlæg er fordelt på følgende tilslutningssteder: 2 stk. anbragt i transformerstationer, 15. stk. anbragt i selvstændige tændingsskabe og 3 stk. anbragt i luftledningsanlæg.

22. Der er opsat målere i nogle af amtets signal- og vejbelysningsanlæg. Dette er imidlertid sket ved nyanlæg på baggrund af nye krav og ved ombygning af eksisterende anlæg til dæmpning for at få det fulde udbytte af installeret elspareudstyr.

23. I Århus Amt er der i alt 8 netselskaber. Af disse har 2 udover Galten Elværk Net krævet opsætning af målere. Det samlede strømforbrug til signalanlæg i hele amtet beløber sig til ca. 1,1 mio. kr. pr. år. Strømforsyningen til vejbelysning i hele amtet beløber sig til ca. 3,6 mio. kr. pr. år. Strømforbruget til signalanlæg i Galten Elværk Net's område er ca. 27.500 kr. pr. år og til vejbelysning er det ca. 139.000 kr. pr. år.

24. Hvis Galten Elværk Net får medhold i kravet om opsætning af målere, vil det ifølge amtet påføre anlægsudgifter på flere millioner kroner til etablering af separate målerskabe samt øvrige ændringer i eksisterende anlæg over hele amtet. Hertil kommer en skønnet årlig udgift på knap en halv million kr. som abonnementsbetaling for hver enkelt måler samt til aflæsning af de mange målere spredt ud over amtet spændende fra små anlæg som et belyst vejskilt i åben land til større sammenhængende anlæg i byerne.

25. Galten Elværk Net har med brev af 6. august 2003 fremsendt en redegørelse i sagen.

26. Galten Elværk Net har i redegørelsen henvist til de relevante bestemmelser om måling i elforsyningsloven. Det drejer sig om lovens § 20, stk. 1, nr. 4, hvorefter bevillingshaverne skal måle levering og aftag af elektricitet i nettet, § 22, stk. 1, nr. 2, hvorefter en netvirksomhed skal måle den elektricitet, der transporteres igennem virksomhedens net, samt § 22, stk. 3, hvorefter netvirksomheden skal forsyne brugere af nettet med de nødvendige oplysninger om måling af elektricitet, der transporteres gennem virksomhedens net.

27. Det er ikke i lovteksten angivet, at målingen skal foretages med et bestemt instrument eller ud fra bestemte retningslinier. Dette skyldes sikkert, at lovgiverne ikke har kunnet forestille anden måde at måle elektricitet på end ved anvendelse af en KWh-elmåler. Efter Galten Elværk Net's opfattelse er det overladt til netvirksomheden at fastsætte måden, der skal måles på, samt hvilket udstyr, der skal anvendes.

28. Fra Galten Elværk Net's side er endvidere henvist til Erhvervsfremmestyrelsens bekendtgørelse nr. 54 af 23. januar 1997 om kontrol af elmålere, der anvendes til måling af elforbrug. Ud fra disse bestemmelser gøres gældende, at hverken en beregnet mørketabel eller en timetæller kan opfylde kravene i bekendtgørelse.

29. Såfremt amtets elforbrug ikke bliver målt og afregnet korrekt og på samme vilkår som netselskabets øvrige kunder, vil det være disse, der bliver berørt af ukorrekt måling og afregning. Det kan ligeledes forventes, at andre kunder også vil påråbe sig ret til at få forskellige typer elforbrug afregnet efter eksempelvis timemålere i stedet for selskabet KWh-målere.

30. Galten Elværk Net henviser endvidere til, at en del øvrige netselskaber kræver og altid har krævet opsat måler. Selskabet er ikke bekendt med, at Århus Amt har anfægtet disse selskabers krav om opsætning af målere,

31. Til yderligere belysning af sagen har Galten Elværk Net oplyst, at selskabet i forbindelse med årlige møder med Amt, kommuner og Vejdirektoratet i 1999 valgte at offentliggøre en plan for udskiftning af det nuværende afregningssystem for gade- og vejbelysning. Der skulle foretages et valg, om selskabet skulle fortsætte med afregning efter beregnet forbrug, eller der skulle opsættes KWh-målere.

32. Efter grundige overvejelser besluttede Galten Elværk Net, at det eneste fremtidige sikre system for afregning var KWh-målere. En medvirkende årsag hertil var - udover Erhvervsfremmestyrelsens krav - at der efterhånden kommer flere og flere anlæg, som benytter sig af elektronik til styring af lysintensiteten og dermed energiforbruget. Hertil kommer, at fotoceller ikke kun er med en fast tænd/sluk funktion, men også kan indstilles individuelt, ligesom dele af anlæggene kan slukkes og dæmper på forskellige tidspunkter. Disse former for styring vil ifølge Galten Elværk Net ikke kunne afregnes efter timeregistrering.

33. Når energiforbruget bliver beregnet ud fra den installerede effekt samt en mørketabel, vil det altid blive et gennemsnitsforbrug, da de forskellige anlæg har forskellige brændetider. Andre årsager, der kan medføre ukorrekt afregning kan være, at den tilsluttede effekt eller antallet af brændetimer ændres som følge af, at antallet af tilsluttede lamper eller disses effekt ændres, og at lamper, tænd/slukure, fotoceller mv. bliver defekte.

34. Da Galten Elværk Net samtidig stod med et meget gammelt IT-system, var det naturligt at se på omkostningerne ved udvikling af et nyt beregningssystem. Her fandt selskabet, at omkostningerne ikke stod mål med udsigten til, at et sådant system ville være i stand til at håndtere fremtidens gade- og vejbelysning på en korrekt måde. Omkostningerne til et nyt system skulle også afholdes af den kundekategori, der påførte netselskabet omkostningerne og ikke belaste de øvrige kunder, jf. elforsyningslovens § 73.

35. Da det ifølge elforsyningsloven er netselskabet, der afgør målemetoden for afregning af energiforbrug, valgtes løsningen med KWh-målere, som efter Galten Elværk Net's mening er den eneste metode, der er fremtidssikret. Der er tale om en langsigtet beslutning, der blev truffet, og der blev givet en rimelig årrække til at få etableret de nye målere for de eksisterende anlæg. Det undrer derfor Galten Elværk Net, at klagen fra Århus Amt først kommer et halvt år efter fristens udløb.

36. Tidligere var gade- og vejbelysningen en integreret del af elforsyningen. Anlægget sad til låns på elselskabernes master og brugte den samme nulledning som elforsyningen. I forbindelse med kabellægning blev vejbelysningens tændingsanlæg etableret billigst muligt og blev mange steder placeret i transformerstationer uden adgang for andre. Disse uhensigtsmæssigheder rettes der nu op på med etablering af KWh-målere

37. Det følger af elforsyningslovens § 28, stk. 3, nr. 10, at systemansvaret skal udarbejde forskrifter for netvirksomhedernes målinger. Af bemærkningerne til loven fremgår det bl.a., at måling af energistrømmene i systemet i forbindelse med den øgede markedsåbning er et vigtigt element til afregning af alle foretagne transaktioner herunder elhandler i elmarkedet. Det er væsentligt, at målingen foretages korrekt og efter samme principper i hele det sammenhængende forsyningsområde.

38. Eltra har således i marts 2000 udarbejdet en forskrift, der fastlægger de nærmere krav til afregningsmålinger i systemet (Eltra's forskrift D1 for afregningsmåling). Eltra har endvidere i august 2002 udarbejdet en forskrift, der fastlægger tekniske krav til elmåling (Eltra's forskrift E2 om tekniske krav til måling).

39. Sekretariatet har anledning af klagen anmodet Eltra - som systemansvarlig i Galten Elværk Net's forsyningsområde - om en udtalelse til klagen, herunder om de af Galten Elværk Net stillede krav er i overensstemmelse med systemansvarets forskrifter for netselskabernes målinger.

40. Eltra har i brev af 11. august 2003 oplyst, at de af Galten Elværk Net fremsatte målerkrav ikke strider mod forskrifter udstedt af Eltra som systemansvarlig virksomhed. Henset til elmarkedets funktion og struktur er et af de bærende principper i Eltra's forskrifter netop, at der skal foretages flest mulige eksakte målinger af energistrømme i elsystemet i stedet for estimater.

BEGRUNDELSE

41. Energitilsynet skal i denne sag tage stilling til, om de af Galten Elværk Net fremsatte krav om opsætning af elmålere i amtets signal- og vejbelysningsanlæg kan stilles med hjemmel i bl.a. bestemmelserne i elforsyningslovens § 22, stk. 1, nr. 2, og § 22, stk. 3. Endvidere skal det vurderes, om kravet er rimeligt, jf. elforsyningslovens § 77, stk. 1, og i overensstemmelse med elforsyningslovens § 6, stk. 3, hvorefter de kollektive elforsyningsvirksomheder skal stille deres ydelser til rådighed for forbrugerne på gennemsigtige, objektive, rimelige og ensartede vilkår.

42. Signal- og vejbelysning er forsyningsmæssigt etableret ud fra anden forudsætning om afregning, nemlig at det ikke var påkrævet, at hver enkelt lyskilde blev målt selvstændigt.

43. Hidtil har Århus Amt og Galten Elværk Net således kunnet afregne elforbruget til signal- og vejbelysningsanlæg ud fra et beregnet forbrug. Hvis man har kendskab til den installerede effekt for anlæggene og benyttelsestiden, som i visse tilfælde måles gennem en timemåler, vil det være muligt at foretage en næsten korrekt beregning af forbruget. Nøjagtigheden af denne beregning og afregning afhænger imidlertid af, at den tilsluttede effekt ikke ændres ligesom den anvendte benyttelsestid ikke ændres, f.eks. ved at anvendte fotoceller med fast tænd/sluk indstilles individuelt eller ved anlæggene slukkes og dæmpes på forskellige tidspunkter, uden at netselskabet orienteres herom.

44. Galten Elværk Net har anført en række forhold som begrundelse for kravet om opsætning af målere. For det første har selskabet henvist til relevante love og bekendtgørelser, som efter selskabets opfattelse overlader det til netvirksomheden at fastsætte måden, der skal måles på samt hvilket udstyr, der skal anvendes. For det andet er henvist til, at en del øvrige netselskaber kræver og altid har krævet opsat målere, og at Århus Amt ikke har anfægtet disse selskabers krav. For det tredje er henvist til, at selskabet allerede i 1999 tog skridt til at ændre afregningssystemet for gade- og vejbelysning fra en beregning af forbruget til opsætning af KWh-målere for at fjerne forannævnte usikkerheder i gældende afregning. Århus Amt blev første gang - ifølge det oplyste - orienteret herom i brev af 8. februar 2000.

45. Ifølge elforsyningslovens § 22 stk. 1, nr. 2, skal netvirksomheden al måle den elektricitet, der transporteres igennem virksomhedens net. Netvirksomheden skal endvidere ifølge § 22, stk. 3, forsyne brugere af nettet med de nødvendige oplysninger om måling af den elektricitet, der transporteres gennem virksomhedens net. Ligeledes skal den systemansvarlige ifølge elforsyningslovens § 28, stk. 3, nr. 10, udarbejde forskrifter for netvirksomhedernes målinger.

46. Formålet med målerbestemmelser er ikke bare at sikre, at der sker en korrekt opgørelse og afregning af de elhandler. Målingerne har også betydning for opkrævning af PSO-betalinger og øvrige betalinger for netydelser. Hertil kommer imidlertid også, at korrekte målinger er af vital betydning med henblik på at sikre balancen i systemet.

47. Det fremgår af Galten Elværk Net's gældende "Bestemmelser om tilslutning og adgang til benyttelse af det kollektive elnet", pkt.6.1, at Galten Elværk Net opsætter, ejer, vedligeholder og kontrollerer udstyr til måling af elektricitet. Det fremgår videre af pkt. 6.2, at Galten Elværk Net fastsætter retningslinier for målerens placering. Betaling for måleren sker via abonnementsafgiften. Disse bestemmelser kan ikke anses urimelige i elforsyningslovens forstand. Bestemmelserne er identiske med de tilsvarende bestemmelser i ELFOR's tilsvarende vejledende bestemmelser, der tidligere er taget til efterretning af Energitilsynet i mødet 7. maj 2002.

48. I forbindelse med etablering af selvstændige målere skal disse anbringes i separate tændings-/målerskabe. Udgifterne til etablering af disse betales af Århus Amt.

49. Det fremgår ikke af elforsyningslovens § 22, stk., stk. 1, hvordan måling skal foretages. Her må det i første omgang være op til netselskabet at fastsætte kravene, der dog ikke må være urimelige, jf. elforsyningslovens § 77, stk. 1, eller i strid med lovens § 6, stk. 3, hvorefter de kollektive elselskaber skal stille deres ydelser til rådighed for forbrugerne på gennemsigtige, objektive, rimelige og ensartede vilkår.

50. Netselskaberne skal samtidig overholde de målerforskrifter, der udarbejdes af systemansvaret. Eltra finder ikke, at de af Galten Elværk Net fremsatte målerkrav strider mod disse forskrifter, der netop tilstræber, at der skal foretages flest mulige eksakte målinger af energistrømme i elsystemet i stedet for estimater.

51. Ud fra dette kan Galten Elværk Net's krav ikke anses for urimelige eller i strid med loven, jf. elforsyningslovens § 77, stk. 1, og § 6, stk. 3. Dette må gælde, uagtet at Galten Elværk Net's målerkrav kan forekomme ude af trit med det samlede elektricitetsforbrug til anlæggene. Målerkravet kan derfor heller ikke anses for urimeligt ud fra en økonomisk betragtning.

52. Hertil kommer også, at Århus Amt allerede accepterer tilsvarende målerkrav for signal- og vejbelysningsanlæg og to andre netselskabers forsyningsområde.

53. Afgørelsen vil antagelig medføre at fremtidige vejbelysningsanlæg mv. etableres, således at måling af energiforbruget vil kunne klares med et mindre antal målere.